

Európa môže zostať úplne bez plynu

- CZ24 News | 17. dubna 2023

EU: USA sa podľa „Energy Information Administration“ (EIA) stali najväčším svetovým dodávateľom skvapalneného zemného plynu, pričom viac ako 40% exportu smerovalo do Európy.

Washington sa však vyhýba dlhodobým kontraktom a dáva partnerom jasne najavo, že obchod sa môže kedykoľvek zastaviť kvôli rastu domáceho dopytu. To by zasadilo hospodárstvu EÚ veľmi silný úder.

Vnútorne rezervy

Až do minulého roka Európania americké palivo veľmi nepotrebovali. Ruská energia však bola sankcionovaná a nákupy LNG prudko vzrástli. Podľa „VYGON Consulting“ — o 60,6%, až 120,6 milióna ton. Podiel USA na európskych dovozoch dosiahol 42,7%. Katar — 15,3%, Alžírsko a Nigéria po 14,3%. Na Rusko pripadá len niečo vyše 13%. „Gas Infrastructure Europe“ (GIE) odhaduje, že zásobníky v EÚ sú teraz naplnené na 55%.

Američania vďaka prerozdeleniu zdrojov z iných smerov zvýšili dodávky do Starého sveta takmer 2,5-násobne. V správe Rady ekonomických poradcov pri Bielom dome sa uvádza: vývoz do Číny v roku 2022 klesol o 76,7%, do ostatných štátov ázijsko-pacifického regiónu — o 36,8%, do ostatných krajín — o 40,7%. Celkovo sa predaj LNG zvýšil o 8,8%.

Americké ministerstvo energetiky varuje, že kapacity sú obmedzené, preto je potrebná flexibilita a je lepšie sa zdržať dlhodobých zmlúv. Zvyšovanie ťažby sa zatiaľ neplánuje. Navyše, minulý týždeň sme zaznamenali zníženie dennej produkcie a zvýšenie cien LNG o 3%.

„Priblížili sa kapacitnému stropu existujúcej infraštruktúry. Aj keď vezmeme do úvahy obnovenie prevádzky jedného z najväčších závodov „Freeport“ po havárii na plný výkon, v záujme zvýšenia exportu bude potrebné investovať do nových výrobných zariadení,“ hovorí Alexej Grivač, zástupca šéfa „Fondu energetickej bezpečnosti“.

Analytici tiež zaznamenávajú nedostatok voľných prepravných kapacít plynu na svetovom trhu. Námorné tankery teraz potrebuje doslova každý – od Kataru, Trinidadu a Tobagu až po USA a Austráliu.

Konflikt záujmov

Podľa odborníka na priemysel Leonida Chazanova sú americké zásoby zemného plynu a kapacity na skvapalňovanie dostatočné na uspokojenie domáceho dopytu aj exportu. Nadmerný rast dodávok však Washingtonu neprospieva.

„Zníži to cenu modrého paliva v Európskej únii, Japonsku, Indii a dokonca aj v Číne,“ vysvetľuje Chazanov.

Príliš intenzívny export môže priniesť aj zrýchlenie inflácie.

Pri ťažbe bridlicovej ropy sa získava aj plyn. Rozdeľuje sa na rôzne zložky vrátane metánu, ktorý sa skvapalňuje a vyváža, hovorí odborník. V rokoch 2004-2020 nastal vďaka zvýhodnenému úverovaniu bridlicový boom, LNG sa začalo vyrábať oveľa viac. Prepád cien energií počas pandémie však prinútil banky sprísniť úverovú politiku – produkcia ropy a tým pádom aj produkcia LNG začala klesať. A zvýšený dopyt po palivách v EÚ zvýšil ceny aj v USA.

Bývalý rakúsky minister zahraničia Kneisl vyhlásil, že ak sa Američania rozhodnú obmedziť export, Brusel bude musieť urobiť „veľmi tvrdé rozhodnutia“. Nedbalý postoj k energetickej bezpečnosti bude mať pre EÚ strašné následky, zdôraznil.

„Americký prezident Joe Biden bol tvrdo kritizovaný za to, že nedokázal zabezpečiť Američanom normálny život. Pre zlepšenie ratingu môže zakázať export LNG a tým znížiť ceny na domácom trhu,“ upozorňuje Chazanov.

Washington sa vždy riadil výlučne svojimi záujmami.

Očakávania Európy

Pritom sa EÚ spolieha najmä na dovoz z USA. Nemecko, tradičný spotrebiteľ plynovodného plynu z Ruska, urýchlene buduje terminály LNG. V mestách Wilhelmshaven, Lubmin a Brunsbüttel už boli spustené tri plávajúce zariadenia. Celkovo sa realizuje šesť projektov s celkovou kapacitou 33 miliárd kubických metrov ročne. Pre porovnanie: v roku 2021 sa cez „Nord Stream“ prečerpalo 69 miliárd. A prvý stacionárny terminál bude hotový až v roku 2026.

Okrem toho sú potrebné záruky. Napríklad zariadenie vo Wilhelmshavene má dohodu iba s Katarom od roku 2026. Dovtedy všetko závisí od amerických kapacít, vrátane tých ešte nevybudovaných – Port Arthur, Plaquemines LNG a CP2.

„LNG v rámci jedinej dlhodobej zmluvy na dva milióny ton ročne pre jeden z nových terminálov v Nemecku bude stáť o 30 až 50% viac ako ruský plyn. Návratnosť si vyžiadala vysoké trhové ceny, ktoré Washington dosiahol prostredníctvom energetickej krízy. Do polovice roku 2021 nebolo možné plne pokryť náklady na americký LNG,“ poznamenáva Grivač.

Podľa odborných odhadov sú náklady na skvapalnený plyn 1,5-2 krát vyššie ako potrubný plyn. Nákladná je aj údržba terminálu. Napríklad na inštaláciu vo Wilhelmshavene bolo vyčlenených 732 miliónov eur. Nie každá krajina EÚ si to môže dovoliť. Brusel však zoči-voči vzdania sa jadrovej energie a nedostatočnej efektívnosti zelených zdrojov jednoducho inú možnosť nemá.

AUTOR: Nadežda Sarapinova

[ZDROJ](#)

Překlad: N.F.